

KUST-ÖSTERBOTTENS VATTENRESTAURERINGSNÄTVERK

NYHETSBRÄV 2

03-10-2022

INNEHÅLL

Restaurering av Pirttiperä havsvik

VETO2 - Förbättring och ökad info om våra vattendrag

VATTEN.fi

Anordnade evenemang

Tips!

Intresseförfrågan gällande kustnätverkets aktiviteter

Kommande evenemang

Restaurering av Pirttipерä havsvik

Öster om havsviken Helluskerinnokka på ön Birsskär längs Karlebyns kust har det under flertalet somrar observerats riklig förekomst av undervattensväxten axslinga (*Myriophyllum spicatum*). Den grunda havsviken, med ett medeldjup på mellan en och en halv till två meter, lider av undervattensväxter som växer hejdlöst och när de ruttar på havsbotten ökar vikens bottensediment ännu mer.

Oron för havsvikens tillstånd fick området stugbor att agera och när de småskaliga växtröjningsinsatserna på egen hand inte längre räckte för att hålla tillväxten under kontroll, beslöt de att grunda föreningen Pirttipерän mökkilaiset ry och ansöka om bidrag för restaurering av Pirttipерä havsvik.

Efter några klick hittade föreningens nuvarande sekreterare en bidragsansökningsblankett på NTM-centralen i Södra Österbottens hemsida och bidrag söktes för projektet för tre år. Med hjälp av Miljöministeriets Vattenskyddsprogram startade restaureringsprojektet av Pirttipерä havsvik och slätter genomfördes framgångsrikt redan följande sommar. Projektet för att främja vatten- och havsförvaltningen kommer framför allt att säkra ett mer balanserat tillstånd i havsviken, samt rekreatiansanvändningen och det estetiska värdet.

Efter första klippningen blev vattnet klarare och man kunde bada och fiska igen i viken. I och med slättern av axslinga minskar näringsämnen i viken, eftersom näringsämnen är bundna till växtligheten. Sommaren 2022 var verkligen annorlunda jämfört med föregående år och stugborna i området upplevde att situationen med axslinga var mycket bra. Sommaren 2021 kunde axslinga observeras på vattenytan i viken redan i juli, medan vid samma tidpunkt sommaren 2022 var tillväxten betydligt mindre.

Vid Birsskär gläds man åt sommaren som gått, då vattnet har kunnat cirkulera i viken och både stugborna och fiskstimmen trivs i vattnet. Förra sommarens arbete gav resultat och sommarens framtida slätter blir betydligt mindre än de tidigare. Axslingans tillväxt är summan av många faktorer, och förutom klippning kan till exempel vattenstånd och väderförhållanden påverka tillväxtens förekomst. Det bör noteras att vattenvegetation spelar en viktig roll för det akvatiska ekosystemets funktion och därför bör avlägsnandet av vattenvegetation begränsas till situationer där en art har blivit alltför riklig och orsakar betydande hinder för rekreatiansanvändningen. Mångfalden av vattenfloran är viktig för andra organismer i vattnet och för kolbindningen.

Föreningen är redo att agera för att gynna havsvikens tillstånd och det har inte funnits brist på aktivitet. Enkel och öppen kommunikation via WhatsApp-applikationen har till exempel upplevts som viktig. När alla är uppdaterade och kommunikationen är enkel är det också lättare att agera till förmån för vattenförekomsten!

Bild 1. Dronefoto av axslinga i Pirttipirä havsvik 10.8.2022.

VETO2 - Förbättring och ökad info om våra vattendrag

Projektet VETO (Förbättring och ökad info om våra vattendrag) som leds av ÖVM har fått fortsatt finansiering för tiden 30-11-2021 till 15-11-2024. Syftet med projektet är att öka informationen och kunskapen om vattenmiljöer och deras naturvärden samt förbättra vattenmiljöers tillstånd och rekreativsmöjligheter i anslutning till vattenmiljöer. Projektområdet är Södra- och Mellersta Österbotten samt Österbotten. Projektverksamheten fokuserar främst på havsområdet utanför Karleby och Jakobstad, kustnära vatten samt avrinningsområden till ån Patanajoki och sjön Ullavanjärvi. Projektets målgrupp är markägare, jord- och skogsbruksföretagare och andra företagare som arbetar med vattenskydd, aktörer i lokala föreningar och kommuner, barn och unga samt alla som är intresserade av vatten- och miljöskydd.

Målet med projektet är att:

1. Minska belastningen på målområdets vattenförekomster, t.ex. genom att tillämpa metoder för rening av avrinningsvatten och genom att undersöka alternativ för rening av avloppsvatten från pälsproduktion.
2. Ta fram ny information om vatten- och strandnaturens mångfald och ta hänsyn till den vid restaureringar och andra aktiviteter.
3. Aktivera aktörer till att genomföra praktiska restaureringsåtgärder, till exempel restaurering av lekplatser för fisk.
4. Öka medvetenheten om vatten- och strandnaturens processer och värde i projektområdet och erbjuda miljöutbildning.
5. Erbjudna rådgivning till vattenskyddsaktörer i vattenrestaureringsprojekt.

Aktiviteter som genomförs inom projektet utgår från projektets fyra arbetspaket:

1. Stödja vattenrestaureringsaktörer, dvs. nyttja den förmedlande organisatoriska rollen.;
2. Våtmarks- och vattenkvalitet.;
3. Vatten- och strandnatur; och
4. Miljöutbildning.

I det första paketet anordnas aktiviteter i syfte att sprida information och kunskap. Såsom workshops, seminarier, deltagande i marknader och mässor samt utskick av nyhetsbrev. I våtmarks- och vattenkvalitetspaketet ingår förutom planering och anläggande av våtmarker

och sedimentationsbassänger även övervakning av våtmarkernas/bassängernas funktion, vilket görs genom vattenprovtagningar. Målsättningen med vatten- och strandnaturpaketet är att ta fram ny information om vatten- och strandområdets naturvärden och nyckelfaktorer som påverkar vattnekosystemets funktion. I paketet ingår bl.a. kartläggning av havsbottenbiotoper, kartering av strand- och vattenväxter genom linjetaxering (Bild 2), utredning av strandängar som är lämpliga för restaurering inom HELMI-programmet samt restaurering av vattendrag, flador och glon (lekplatser för fisk och borttagande av vandringshinder för fisk). I miljöutbildningspaketet anordnas naturdagar tillsammans med skolor (Bild 2) och temadagar (t.ex. naturdag vid Fäboda i Jakobstads skärgård) samt fågelguidningar för allmänheten. Naturvärden lyfts fram genom framtagande av informationstavlor.

Bild 2. Till vänster kartering av vattenväxter vid Repskär i Karleby skärgård sommaren 2022. I mitten naturdag med skolelever och till höger fågelkväll vid Sandsundsfjärdens fågeltorn i Pedersöre.

VATTEN.fi

[VATTEN.fi](https://vatten.fi) är en källa till forskningsdata om vatten som betjänar såväl medborgare som sakkunniga på olika områden. Datinnehållet på webbplatsen produceras gemensamt av Finlands miljöcentral (SYKE), NTM-centralerna, Meteorologiska institutet och Översvämningssentret i samarbete med expertorganisationer inom vattenbranschen. Tjänsten vatten.fi, som nyligen publicerats av Finlands miljöcentral, är den första heltäckande svenskspråkiga tjänsten med information om vattenläget i vårt land. Tjänsten samlar praktiska verktyg, senaste nytt, allmän och fördjupad vatteninformation samt en mångsidig karttjänst med information kring vattenfrågor i en enda webbtjänst. Läs mer om tjänsten på [SYKEs hemsida](https://www.syke.fi/sv/tyo-ja-tyo-oloskerykset/vaestonpalvelut/vaestonpalvelut/vaestonpalvelut/vaestonpalvelut/vaestonpalvelut).

Anordnade evenemang

Under sommaren 2022 har kustnätverket anordnat evenemang samt deltagit i olika evenemang. I början av juni (07-06-2022) anordnades en guddad rundtur vid Oxkangar fladans våtmark där Tommi Sundberg berättade om projektets olika stadier och utvecklingen av våtmarken (Bild 3). På Österbottens vatten och miljö rf:s (ÖVM) Facebooksida kan ni se på en video där Tommi berättar om restaureringsprojektet: <https://fb.watch/eIA1BNczI9/>

Bild 3. Studiebesök till Oxkangar fladans våtmark 07-06-2022. Bilden till höger visar en detaljkarta över hela våtmarksområdet vars totala area är 9.79 ha. Våtmarksområdet kan besökas på adressen: Österövägen 555, Vörå.

Kustnätverket presenterade sin verksamhet under Fäboda natur- och familjedag 22-06-2022 som anordnades av Österbottens vatten och miljö rf som en del av projektet Förbättring och ökad info om våra vattendrag (VETO2). Syftet med dagen var att väcka intresse för närmiljön och öka kunskapen om vattenmiljöer och deras flora och fauna. Under dagen kunde man besöka infopunkter där man fick bekanta sig med fåglar, växter, bottenlevande organismer i havet, sanddyner, Östersjöns tillstånd och restaurering av vattenmiljöer (Bild 4).

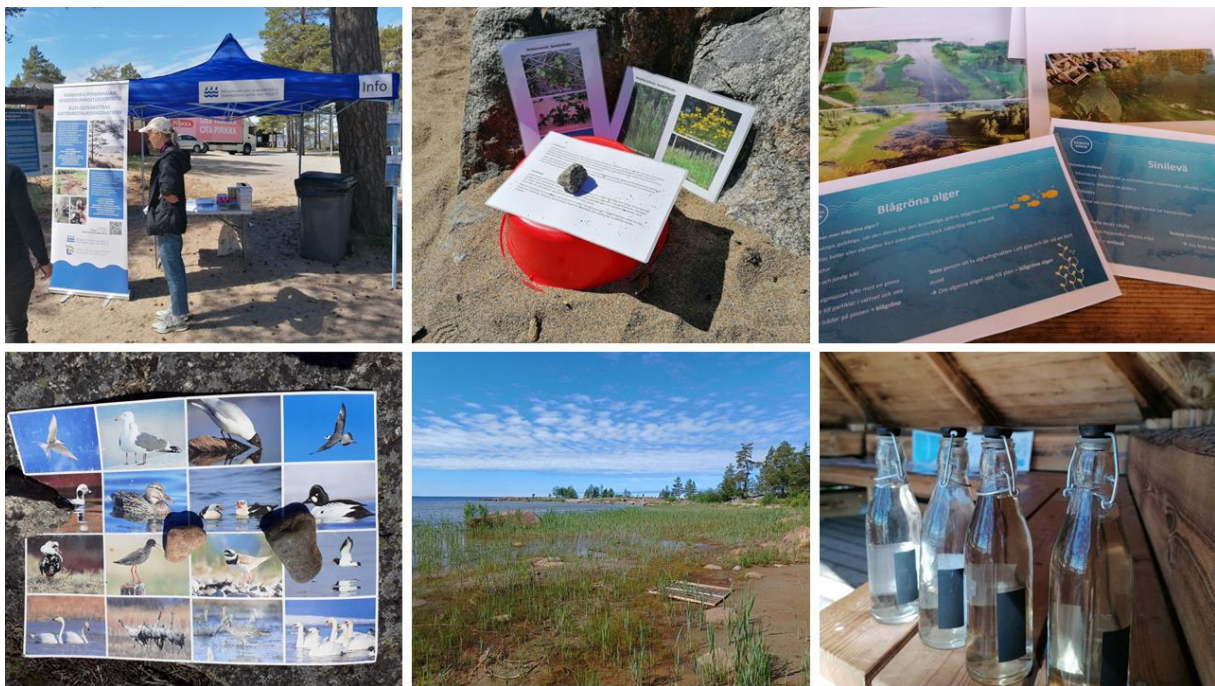

Bild 4. Fäboda natur- och familjedag 22-06-2022 vid Lillsand i Jakobstad.

Information om restaurering av vattenmiljöer delgavs allmänheten på marknader och mässor i Österbotten under sommaren 2022 (Bild 5). Kustnätverket deltog i Fiskets dag i Vasa 11-06-2022, Öppna Portar i Kristinestad 18-06-2022, Karleby kvällstorg 29-06-2022, Sjöbobacksdagarna i Kaskö 02-07-2022, Storloppis på Jakobsdagar i Jakobstad 18-07-2022 samt Kulturnatten i Nykarleby 18-08-2022.

Bild 5. Kust-Österbottens vattenrestaureringsnätverk informerade om projektets verksamhet på marknader och mässor under sommaren 2022.

Kommunmöten via Teams har hållits med kommunerna Jakobstad, Kronoby, Karleby, Pedersöre, Nykarleby, Vasa, Korsholm och Malax. Under alla möten har kustnätverket presenterats av ÖVM (Österbottens vatten och miljö rf.) och NTM-centralen har presenterat olika finansieringsmöjligheter för restaureringsprojekt, samt erfarenheter av kommunens roll i olika projekt. Kommunerna har presenterat sina genomförda eller pågående vattenskyddsåtgärder samt angett/diskuterat objekt där det finns behov av restaureringsåtgärder. Syftet med kommunmötena är utbyte av information och att främja samarbetet för att effektivisera vattenskyddsåtgärder.

I mitten av september anordnades en guidad rundtur till Kisksjön och Bockabron vid Esse å i Lappfors. Jens-Ole Hedman från Över- och Nederlappfors fiskelag berättade om områdenas miljö och kulturhistoria och Heli Jutila förevisade växter längs vandringen. 23 personer deltog i evenemanget som avslutades med korvgrillning vid Bockabrons laavu (Bild 6).

Bild 6. Guidad rundtur till Kisksjön och Bockabron vid Esse å i Lappfors, Pedersöre 12-09-2022.

Tips!

Nu är det dags att ansöka om finansiering för **HELMI-projekt** (ansökningstid 15.09-31.10.2022), **vattendrags-, vattenhushållnings- och fiskerihushållningsprojekt** samt **hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket** (ansökningstid 18.10-30.11.2022). För mer information om ansökan se länkarna nedan. **Hör gärna av er till oss på Kustnätverket (pohjanmaa@vesiensuojelu.fi) för information och råd gällande ansökan, vi kan hjälpa till med ansökningsprocessen!**

- Kommun- och Organisation-Helmi: <https://www.ely-keskus.fi/kunta-ja-jarjesto-helmi>
- Prövningsbaserade statsunderstöd för vattendrags-, vattenhushållnings- och fiskerihushållningsprojekt: <https://www.ely-keskus.fi/avustukset-vesisto-ja-kalataloushankkeisiin>
- Ansökan om understöd för hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket (Södra Österbotten, Österbotten, Mellersta Österbotten): <https://www.ely-keskus.fi/-/maa-ja-mets%C3%A4talouden-vesienhallinnan-avustukset-etel%C3%A4-pohjanmaa->

Nationell marin restaureringskonferens 2022:

<https://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/om-oss/kalender/kalenderhandelser---norrbotten/2022-06-22-nationell-marin-restaureringskonferens-2022.html>

Rantaruovikot hyötykäyttöön webinaari 8.9.2022:

<https://www.youtube.com/watch?v=49cpTqpWH2s>. Lisätietoa ruovikonniitosta ja pelisäännöistä sekä webinaarin materiaalit löydät säätiön [Rannikoruokohankkeen verkkosivuilta](#).

Restaurering av kransalgsängar - test av metoder med borststräfsse (*Chara aspera*) och rödsträfsse (*C. tomentosa*):

https://pub.epsilon.slu.se/27238/1/faithfull_c_et_al_220301.pdf

Föreläsningar från vattenrestaureringsnätverkets årsseminarium i Karleby:

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesistokunnostusverkosto/Tapahtumat/Vuosiseminaarit/Vuosiseminaari_2022

Virtavesikunnostuskurssi - materiaalit ja tallenteet:

<https://www.luvy.fi/hankkeet/kalatalouden-ymparistoohjelma/virtavesikunnostuskurssi/>

Raakut lemmenlomalle - viimeinen mahdollisuus:

<https://www.youtube.com/watch?v=sbvHkZRRvWg>

Isojoen taimenten radiotelemetriaseuranta 2019-2021: Taimenten vaelluskäyttäytyminen, levittäytyminen ja kutualueiden sijainti:

<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/552014>

Manual for constructing water protection structures at ditch network maintenance sites and for water retention in forests: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/546297>

Följ ÖVMs nya projekt *Viisasta vesiensuojelua - Vettigt vattenskydd* på [projektets Facebook-sida](#) för att ta del av kommande evenemang samt matnyttig information.

Intresseförfrågan gällande kustnätverkets aktiviteter

Vi vill gärna höra vad **Ni medlemmar** har för önskemål om aktiviteter som anordnas inom Kustnätverket samt om ni har några samarbetsidéer gällande t.ex. restaureringar. Detta för att kunna skräddarsy projektets aktiviteter enligt medlemmarnas önskemål. Därmed önskar vi att ni skickar in respons på dessa två frågor:

1. Vad vill du att Kustnätverket anordnar för aktiviteter?
2. Har du förslag på samarbetsidéer?

Skicka in ert svar till pohjanmaa@vesiensuojelu.fi, märk svaret med: Intresseförfrågan gällande kustnätverkets aktiviteter. Ordet är fritt!

Kommande evenemang

**Studiebesök till sedimentationsbassängen i Hietojanpuro bäcken i Vimpeli
11-10-2022 kl. 13.00.**

Adress: Vimpelintie 799, Vimpeli

Mer information om programmet på [ÖVM:s hemsida](#).

Välkommen med i nätverket!